

механізму закріплення правового статусу органів сектору безпеки і оборони, включно з питанням їх професійної підготовки. Акцентовано увагу на необхідності спільного розроблення уніфікованих професійних стандартів військово-правоохоронних кваліфікацій. Аргументовано думку, що без змін у законодавстві неможливе закріплення стандартів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації військовослужбовців та працівників правоохоронних органів.

Котлярів Роман Володимирович
викладач кафедри загальновійськових дисциплін
полковник
Національна академія Державної
прикордонної служби України

ІНТЕГРАЦІЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ У ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Актуальність. Повномасштабна війна російської федерації проти України стала визначальним чинником трансформації системи підготовки військових кадрів. Безпрецедентний за масштабами та інтенсивністю бойовий досвід Сил оборони України, зокрема Збройних Сил України, суттєво вплинув на зміст, структуру та методологію підготовки майбутніх офіцерів. У сучасних умовах військова освіта перестає бути виключно теоретично орієнтованою і набуває виразно практичного характеру, зосередженого на формуванні компетентностей, безпосередньо пов'язаних із веденням бойових дій у високотехнологічному та динамічному середовищі.

Постановка проблеми. Бойовий досвід Сил оборони України 2022–2025 років продемонстрував докорінні зміни у характері сучасної війни, що обумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до підготовки офіцерського складу. Масове застосування безпілотних систем, високоточних засобів ураження, автоматизованих систем управління військами, а також ведення бойових дій у щільній міській забудові суттєво змінили вимоги до професійної підготовки майбутніх офіцерів. Тому на сьогодні є актуальним окреслити вплив бойового досвіду, при впровадженні в навчальний процес підготовки майбутніх офіцерів, визначити необхідність зміщення акцентів навчання із засвоєння нормативно-регламентованих знань на розвиток практичних навичок управління підрозділами в сучасній війні, аналітичного мислення та здатності майбутніми командирами приймати рішення в умовах невизначеності та обмеженості часових показників.

Результати. Вплив бойового досвіду Сил оборони України проявляється насамперед у зміні змісту навчальних дисциплін військово-професійного циклу. Тактична підготовка набуває більш прикладного характеру, орієнтованого на відпрацювання реальних сценаріїв бойових дій, зокрема організацію оборони, ведення

наступальних дій, управління підрозділами в умовах активного застосування артилерії та безпілотних систем противника.

Суттєвих змін зазнає й зміст дисциплін з управління військами. У навчальні програми активно інтегруються питання використання автоматизованих систем управління, цифрових засобів зв'язку та інформаційно-аналітичних платформ. Майбутні офіцери навчаються працювати з цифровими картами, системами ситуаційної обізнаності та засобами обробки розвідувальної інформації. Зміни торкнулися також інженерної, вогневої та технічної підготовки. Бойовий досвід Сил оборони України засвідчив необхідність поглибленого вивчення питань маскуванню, фортифікаційного обладнання позицій, протидії безпілотним літальним апаратам та застосування сучасних засобів розвідки й ураження.

Одним із найбільш ефективних механізмів використання бойового досвіду у військовій освіті є інтеграція бойових кейсів у навчальний процес. Реальні приклади бойових операцій, аналіз тактичних рішень командирів, розбір помилок і успішних дій підрозділів стають основою для формування у майбутніх офіцерів практичного мислення та здатності прогнозувати розвиток бойової обстановки. Використання бойових кейсів дозволяє поєднати теоретичні знання з практичним досвідом, підвищує мотивацію здобувачів освіти та сприяє формуванню професійної ідентичності майбутнього офіцера. Особливо ефективним є використання цифрових платформ, які забезпечують доступ до мультимедійних матеріалів бойових дій, картографічних даних та аналітичних звітів.

Бойовий досвід Збройних Сил України і інших військових формувань суттєво вплинув на розуміння ролі офіцера як лідера та управлінця. У сучасних умовах офіцер має бути здатним не лише виконувати накази, а й самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність та ефективно управляти особовим складом у складних бойових ситуаціях. Зміст підготовки майбутніх офіцерів дедалі більше орієнтується на формування лідерських якостей, розвиток комунікативних навичок, здатності працювати в команді та управляти особовим складом в умовах високого психологічного навантаження. Бойовий досвід підкреслив важливість морально-психологічної підготовки офіцерів, що знаходить відображення у змісті відповідних навчальних дисциплін.

Цифрові технології відіграють ключову роль у трансляції бойового досвіду Сил оборони України у навчальний процес. Використання цифрових платформ, мультимедійних ресурсів і симуляційних систем дозволяє систематизувати бойовий досвід, зробити його доступним для здобувачів освіти та інтегрувати у навчальні програми. Особливе значення має використання VR-технологій для моделювання бойових ситуацій на основі реального досвіду. Симуляційні середовища дозволяють відтворювати бойові сценарії з урахуванням реальних умов ведення бойових дій, що сприяє формуванню у майбутніх офіцерів навичок прийняття рішень у складних умовах. Застосування імітаційних технологій у військовій у військовій сфері з урахування практичного бойового досвіду дозволяє забезпечити багаторазове відпрацювання тактичних дій, формувати стійкі практичні навички, мінімізувати матеріальні витрати на використання бойових засобів, підвищити безпеку навчального процесу, об'єктивно

оцінювати дії особового складу. У сучасних умовах імітаційні системи стають невід'ємною складовою військової освіти, оскільки дозволяють ефективно поєднувати теоретичну підготовку з практичним відпрацюванням дій у складних і динамічних ситуаціях.

Незважаючи на значний потенціал бойового досвіду Сил оборони України, його інтеграція у навчальний процес супроводжується низкою проблем. Однією з ключових є питання систематизації та узагальнення бойового досвіду, що часто має фрагментарний характер. Відсутність єдиної методології аналізу бойових дій ускладнює використання отриманих даних у навчальному процесі. Суттєвим обмеженням є також необхідність забезпечення режиму секретності та захисту інформації. Не всі елементи бойового досвіду можуть бути використані у навчальному процесі, що потребує ретельного відбору та адаптації матеріалів.

Подальший розвиток змісту підготовки майбутніх офіцерів повинен базуватися на системному аналізі бойового досвіду Сил оборони України, його інтеграції у цифрове освітнє середовище та гармонізації з освітніми стандартами НАТО. Важливим напрямом є створення єдиної бази бойових кейсів, адаптованих для використання у військовій освіті.

Крім того, доцільним є розвиток міждисциплінарних освітніх програм, які поєднують військову, технічну та управлінську підготовку майбутніх офіцерів. Це дозволить забезпечити комплексний підхід до формування професійних компетентностей військових фахівців.

Висновки. Отже, бойовий досвід Сил оборони України виступає потужним чинником трансформації змісту підготовки майбутніх офіцерів у реаліях війни з російською федерацією. Його інтеграція у навчальний процес сприяє підвищенню практичної спрямованості військової освіти, формуванню професійних, лідерських і цифрових компетентностей офіцерів нового покоління та забезпечує адаптацію системи військової освіти до сучасних викликів і стандартів НАТО.

Курдюк Володимир Федорович

викладач кафедри тактичної підготовки

кандидат військових наук, доцент, полковник запасу

Національна академія внутрішніх справ

Пролигін Андрій Анатолійович

викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки, підполковник

поліції, Національна академія внутрішніх справ

ПОБУДОВА СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО СУПРОТИВУ

Початок російської агресії призвів до появи новітніх форм і методів ведення бойових дій, а також появи різноманітного сучасного озброєння і спорядження які внесли корективи до системи підготовки і ведення бойових дій.

Захист України (національний спротив) необхідно організовувати і вести за єдиним замислом одночасно на всій території, в тому числі і на місцевостях, які